

of the country to the introduction of democratic standards of living and social procedures. Need a thorough reform of the administrative domain of the state, democratization and decentralization of power. These processes must be accompanied by civil and political education and the education of the population, especially the youth, to the democratic-humanistic principles. Contradictions and benefits of democracy are discussed in an article in the context of the need to implement innovative means of influence of education and culture in the civil, democratic, humanistic education of the population of Ukraine.

Keywords: democracy, democratization, education, innovation.

Старовойт Е., кандидат философських наук, докторант,
Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Противоречия и преимуществ демократии как среды внедрения и развития инноваций

Формирование и функционирование инновационной культуры в демократическом обществе происходит довольно противоречиво. Кроме того, сказывается неподготовленность большинства граждан страны к внедрению демократических стандартов жизни и социальных процедур. Нужна основательная реформа управленческой сферы государства, демократизация и децентрализация власти. Эти процессы должны сопровождаться гражданско-политическим образованием и воспитанием населения, прежде всего молодежи, на демократическо-гуманистических началах. Противоречия и преимущества демократии рассматриваются в статье в контексте необходимости реализации инновационных средств влияния образования и культуры на гражданскую, демократическую, гуманистическую образованность населения Украины.

Ключевые слова: демократия, демократизация, образование, инновация.

* * *

УДК 141.7:165.744

Вихованець З. С.
аспірантка, Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), zarina.vyhovenec@mail.ru

КУЛЬТУРА ВЗАЄМОВПЛИВУ ЕКОНОМІКО–ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯЗИКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ: ФЕНОМЕН КОМУНІКАЦІЇ

Здійснюється спроба проаналізувати культуру взаємовпливу економіко–виробничої діяльності людини і мовного потенціалу, який створюється за рахунок акумуляції знання реальних людських спільнот, опосередковано відображаючи глибинні структури їх суспільного буття та економіко–виробничої діяльності. У межах мовного потенціалу знання набувають свою унікальну системність і когерентність, що в кінцевому рахунку обумовлює відносну самостійність його закономірностей, утворюючих можливість спілкування та взаєморозуміння між людьми.

Ключові слова: економіко–виробничі діяльність людини, мовний потенціал, мова, комунікація, економічні знання.

Активне використання в сучасних наукових дослідженнях культурологічних та герменевтичних методик як соціокогнітивного феномену стимулювало процес пошуку й обґрунтування таких понятійних структур, які б дозволяли зафіксувати реальну багатомірність соціально–економічних наук, їх заглиблення у конкретні способи виробництва та історичні контексти.

Суспільна необхідність економіко–виробничої діяльності постає сьогодні як світова даність та аспект родового існування людини, причому залучитися до якої вона може тільки через освоєння форм національної та світової культури, тобто завдяки мові, смислової життєво–побутової символіки, способам і різновидам діяльності тощо. Проблеми свого життєзабезпечення людина ніколи не змогла б вирішувати поодиночі, як це має місце серед тварин, де діє виключно біологічна необхідність. Саме суспільна необхідність у міжособистісній комунікації, потреба і турбота про інших людей, як про себе, є специфічною ознакою людського роду в якому одночасно діє й

біологічна необхідність, тобто мова людини і самі індивіди є з необхідністю включеними у соціально–економічний контекст.

Суспільна необхідність в економіко–виробничій діяльності не є вродженою рисою людини, а складається внаслідок функціонування мовно–інформаційних потоків, пов'язаних із такою властивістю людської психіки як свідомість. Така здатність існує завдяки мові – специфічній знаково–символічній системі, що з'являється із потреб регуляції міжлюдських стосунків. “Ми знаємо про економічний мовний код дуже мало, постійно не розрізняємо його дискурсивні ступені, окремо науковий, методологічно виправданий і буденний порогові” [4, с. 285–286], – як бачимо, пріоритетне значення у сучасній філософії економіки сьогодні вже належить мові, а не тільки свідомості.

Сучасне економічне знання не відповідає класичним вимогам визначених Т. Куном, тобто економічна наука сьогодні не є зразком категоричної форми сукупності норм і правил наукової діяльності, які мають забезпечити ефективне вирішення економіко–господарських завдань, вона постійно стикається з наявністю суттєвих відмінностей, протиріч і не прогнозованістю результатів свого практичного застосування. Мова тут іде про те, що сучасний порядок наукового мислення має інші принципи та пріоритети, ніж ті, що були у період епохи формування класичного знання. Мова уособлює собою пізнання, а саме пізнання було дискусією, тобто по відношенню до будь–якого пізнання мовний код займає пріоритетне значення, тобто тільки завдяки мові можна було пізнавати речі світу. Починаючи з XIX століття мовний код набуває статус об'єкту пізнання, він вже має свою історію та закономірності існування.

Слід зауважити, що дотепер зазначена проблема залишається дуже складною для вирішення як з погляду життєвих реалій, так і з боку філософії науки. Особливо в Україні, коли десятиліттями стверджувалася думка про те, що єдиним критерієм істини є практика, насамперед практика революційного класу та партії, а сутність самої істини вбачалась у відповідності слова та діла, знань і речей. Принцип відповідності знань дійсності або об'єктивному стану речей відстоював ще Аристотель, а надалі Ф. Аквінський, Ф. Бекон, П. Гольбах, Б. Спіноза, Л. Фейєрбах, К. Маркс та багато інших філософів. Подібно до ідей К. Маркса, Вітгенштейн також визначає суспільне життя як вид практики, а не тільки як сукупність поглядів і переконань людей. Згодом Л. Вітгенштейн та Б. Рассел намагались визначити пізнання як проблему логічного аналізу мови та символів, але значення мовного потенціалу досягає наукової стадії тільки завдяки дослідженням Ф. де Соссюра, Г. Гійома, Т. Грімма, В. Дільтея, Ж. Дерріда, М. Фуко, Ж. Лакана, Ю. Кристевої та багатьох інших. Головною тезою стає розуміння “справи” завдяки мові, а не розуміння свідомості як такої, відповідно, використовували зазначену доктрину в рамках економіки такі відомі вчені як Л. фон Мізес, К. Менгер та М. Вебер, а також сучасні методологічні засади гуманітарного підходу в соціально–філософському дослідженні економіко–виробничої сфери суспільства вирішуються в роботах західних

філософів та економістів Р. Арона, Д. Белла, М. Гайдеггера, Дж. Гелбрейта, П. Козловскі, Дж. Коулмана, Г. Мінцберга, Е. Тоффлера, Ю. Хабермаса тощо. В українській філософській літературі не можна обійти увагою думку із зазначених питань таких вчених як Н. Ашиток, Е. Герасимова, С. Куцепал, О. Скубашевська, А. Мазараки, С. Мочерний, та багатьох інших.

Метою даної статті є спроба проаналізувати культуру взаємовпливу економіко–виробничої діяльності людини та феномену мовного потенціалу, саме такої постановки проблеми у вітчизняній літературі немає.

На початку ХХ ст. висувається ідея того, що головним засобом філософствування є мовний і для багатьох шкіл сучасної філософії мовний залишається основним об'єктом дослідження. Але такий підхід зовсім не означає однакового розуміння сутності мови та закономірностей його функціонування, при цьому принципове питання співвідношення мови і діяльності, тобто практичний прояв мови як мови, починаючи від ідей в багатьох ученнях минулого і дотепер, залишається не до кінця усвідомленим. Сьогодні можна стверджувати, що сучасна методологія науки віддзеркалює проблемність безпосереднього взаємозв'язку можливостей мовного виразу та форм людської діяльності.

Значення мовного потенціалу досягає наукової стадії завдяки дослідженням Ф. де Соссюра: “Мовний знак зв'язує не речі та її поняття, а поняття й акустичний образ” [6, с. 99], – тобто мовний наповнювався змістовним концептуальним вираженням і завдяки цьому набував науково–теоретичної форми. Дуже важливим був наголос стосовно тези, що значення знака відносне і визначається соціальним колективом слів мови. Соссюр для пояснення смислу концепту значення мовного знака використовував порівняння зі сфери товарно–грошових відносин, наприклад, як товар володіє цінністю, так і знак має значущість у складі речення.

Ідеї Ф. де Соссюра продовжує розвивати Г. Гійом, стверджуючи про те, що мовний і мовний співвідносяться як потенція і реакція, у той час як потенція мови виступає у вигляді його віртуальності [2, с. 36]. Фактично, ідея віртуальності мови надалі створювала умови розуміння та використання теорії мовних ігор, розвиток якої в рамках лінгвопрагматики здійснює Л. Вітгенштейн. Він розглядає мовну гру як форму міжособистісної комунікації, правила якої можуть мати лише приблизний характер, так як мовлення або писання автора носить творчий нестандартний характер.

Розуміючи прагматичні вимоги соціально–економічної теорії, Л. Вітгенштейн сформулював одну з базових тез своєї філософії про те, що значенням слова й є процес його використання. Надалі Дж. Остін розвиває концепцію речових актів, максимально розрізняючи семантику та прагматику, причому мовний акт стає прагматичним тільки коли включає в себе ціннісні установки та відповідні цілі досягнення: “Національному банку України необхідно прийняти комплекс заходів по зниженню рівня інфляції та стабілізації валютного курсу”, – даний приклад цілком відповідає прагматичному мовному акту.

Важливе місце в методології дослідження сфери економіко–виробничих відносин, починаючи з робіт В. Дільтея і Х. Гадамера, займає доктрина розуміння. Головною тезою тут є розуміння “справи” завдяки мові, а не розуміння свідомості як такої. Використовували зазначену доктрину в рамках економіки такі відомі вчені як Л. фон Мізес, К. Менгер та М. Вебер, вони наполягали на тому, що в теорії людина може виражати розуміння своїх економічних почуттів, думок і дій, а згодом з'являється термін “суб'єктивної корисності”.

Можемо зауважити, що згодом було сформульовано два умовно–альтернативних напрямлення. Угерменевтичному підході до суті буття не визнається значення традиційної наукової складової економічної теорії, тобто людина у звичайному житті має справу не з теоріями чи психологією, а постійно запитує та шукає відповіді на поставлені проблеми, особливо у виробничо–економічній сфері: “Діалогічна методика дослідження ґрунтується на тому, що орієнтація людей, у тому числі вчених, у сучасному інформаційному світі досягається завдяки взаєморозумінню в системі певних структур світу, які створюються, у першу чергу, мовою різних національних культур. Справа полягає в тому, що в принципі всі наукові знання надають людській життєтворчості впевненості тільки тоді, коли вони визнані суспільством. Таке ставлення до наукових досліджень та їх результатів впливає із суспільного способу існування людини і мови, на якій вона мислить. Це означає, що доказовість, системність і критичність пізнання забезпечуються інформаційно–символічною узгодженістю суб'єктів завдяки використанню спільної мовної бази” [1, с. 72]. У другому підході стверджується пріоритет герменевтики перед значенням свідомості, але не визнається феномен мови та можливості діалогових моделей у методології. Як показує сучасна світова практика економіко–виробничих відносин, подальший ефективний розвиток господарства може забезпечити тільки поєднання сильних сторін зазначених підходів.

Характеризуючи діалогові моделі у системі методології економічного знання можна умовно розмежувати їх на суспільний та особистісний рівні. Суспільні діалогові моделі, уособлюючи собою соціальний характер буття людей, розгортаються за правилами незалежними від свідомості окремої людини, але завжди реалізуються в його діяльності. Основою особистої діалогової моделі стає положення про те, що сутність людського пізнання пов'язана з процесом особистісного пошуку, тобто у кожний момент свого життя людина постійно запитує та перевіряє комфортність умов свого існування в суспільстві. Поєднуються такі рівні тільки завдяки можливостям тексту, який фіксує реальність їх існування, означає явища відповідної реальності та водночас розкриває світ самого суб'єкта – носія і творця тексту.

Мовна еманация відкриває завісу над творчою лабораторією свідомості, знаходячи ціннісну шкалу смислів у ступені модальності оцінок, формує зовнішні критерії, за якими можна характеризувати буття свідомості завдяки об'єктивізації тих чи інших суджень. Виникаюча проблема співвідношення мови і свідомості,

свідомості та самосвідомості вирішується тільки в просторі комунікативної діяльності: “Будь-який комунікативний акт – це завжди діалог (хоча саме поняття діалогу не може бути зведене до комунікативного акту). А оскільки будь-який текст несе в собі інформацію про світ, то обмін нею в процесі комунікації означає обмін знаннями про світ, їх уточнення, зміну, узагальнення та відкидання. Сприймаючи текст у процесі спілкування чи комунікації, той, хто інтерпретує текст, здійснює його зустрічне породження. Результатом комунікації або діалогу є ефект певного збігу тексту автора та тексту партнера в діалозі текстів. Тому основою такого діалогу є “багато-суб’єктність” цього процесу, а результатом – збіг “сміслових центрів” під час обміну діями породження і інтерпретації текстів. При цьому автор тексту і його партнер постійно міняються своїми ролями, що робить їх рівноправними учасниками діалогу” [5, с. 118].

Зупиняючись на концепції деконструктивізму Ж. Дерріда, відповідно до якої всі знання сконцентровано в тексті, він стає самодостатнім і завдяки зусиллям суб’єкта може бути як знищений, так і створений знову, що призводить до його безмежного розширення, значимо, що проблема розуміння, а значить й вивчення тексту – завдання герменевтики, але адекватність розуміння визначається світоглядною позицією особистості, яка приймає участь у виробництві та споживанні текстової конструкції. Саме цим визначається унікальний статус автора, який має витримувати баланс співвідношення між об’єктивним характером дослідження та своїми світоглядними уявленнями і моральними принципами дослідника, але головним результатом поєднання цих двох понять стає досягнення істини.

Філософія в цьому сенсі навчає розуміти багатомірність істини, чим допомагає долати однобічність сучасної спеціалізованої людини, тому важливішими шляхами та способами проникнення в іманентну сутність економічної культури є діалог з суб’єктом і діалог з ціннісним значущим текстом на основі герменевтичних методів, урахування неповторності морально-етичної, раціонально-прагматичної та ігрової сфер духовної культури. Саме такий підхід забезпечує ефективну результативність при дослідженні феномену інтегральної системи економічного знання, що дозволяє уособлювати його складну структуру та ціннісну складову в цілісному систематизованому вигляді.

У науковий період ренесансу слова і речі були тотожні одна одній, підтримувалась властивість взаємозаміщення: слова і речі утворюють єдиний текст, який є частиною світу природи і може вивчатися як природна істота. Спадок античної древності інтерпретується на тих самих засадах, що й сама природа, а ренесансне знання не стають сумішшю раціональних елементів з нераціональними, вибудовується своєрідна система, яка підпорядковується строгим законам функціонування.

Класичний раціоналізм вже починає забезпечувати безпосередню схожість між словами і речами матеріального світу між собою опосередковано завдяки мисленню, створюючи так зване слово-образ.

Класичний період формування наукового знання вимагає від мови пояснення того, яким чином звук може представляти ту або іншу річ. Згодом починає доводитися теза про те, що здатність “виражати” є атрибутивною функцією мови, причому не за рахунок віддзеркалення речей, а завдяки тому, що він забезпечує за допомогою слів волю тих людей, які на ньому розмовляють, тобто мову є не засобом, а безперервною людською діяльністю. Мова набуває ознак живого організму, який нерозривно пов’язаний з життям того народу, волю якого він здійснює, саме від цього залежить глибина відміна однієї мови від інших: “мова є явищем людським: він зобов’язаний своїм виникненням і розвитком свободі людини; мова є нашою історією, нашим спадком” [8, р. 50].

Отже, процедура визначення внутрішніх граматичних закономірностей надає можливість дослідження та встановлення єдності мови зі свобідною волею людини, а цей процес є тісно пов’язаним з ідеологічними і політичними механізмами функціонування в суспільстві.

У класичному підході слова і речі співвідносяться один з одним у мисленому просторі не за допомогою слів, а за посередництвом тотожності та відмінності. Головною метою класичного мислення стає побудова всезагальної науки про порядок. Зароджується тенденція до математизації знання, з’являються такі самостійні наукові дисципліни, як “аналіз багатства”, “загальна граматика” тощо. Тут вже увага звертається не природні знаки, а починає формуватися система штучних знаків, більш простих у використанні. Така ситуація, у свою чергу, дозволяє використання категорій вірогідності, табличні методи тощо, тобто мова втрачає свою безпосередню схожість зі світом речей, але забезпечує аналіз мислення. Мовні форми пояснюють зміст мислення, а важливими для нас у цій ситуації стають можливості аналізу багатства. Відповідно, у класичний період формування економічного знання структурна побудова мови починає забезпечувати систематичність досліджування кількісних, якісних та інших величин економіко-виробничої сфери у тому числі. Зрозуміло, що шляхи аналізу такої області як економічне знання тісно пов’язане з практичною результативністю економіко-виробничої діяльності.

“У дійсності ж поняття грошей, ціни, вартості, обернення, ринку в XVII і XVIII століттях розглядалися не з точки зору ще неясного майбутнього, а на основі строгої всезагальної епістемологічної диспозиції, на яку з необхідністю спирався в цілому “аналіз багатства”, який для політичної економії є тим самим, чим всезагальна граматика для філософії та природня історія для біології. І як неможна зрозуміти теорію дієслова та іменника, аналіз мови дії, аналіз кореня та їх деривації без їх співвідношення через всезагальну граматику з археологічною сіткою, яка робить такий аналіз можливим і необхідним, ... точно так же неможливо знайти необхідний зв’язок, що поєднує аналіз грошей, ціни, вартості, обміну, якщо не з’ясувати цієї сфери багатств, що є місцем їх одночасного існування” [7, с. 194–195], – міркує з цього приводу М. Фуко.

Отже, аналіз багатства, як такого, в класичний період розвитку науки стає сферою знання зі своїми особливими закономірностями. Наприклад, ренесансне

уявлення про гроші фактично дорівнює їх до значення самого багатства, а вже у класичний період у полеміці між меркантилістами і фізіократами, гроші однозначно розглядаються як умовний знак, значення якого коливається в процесі обміну.

Завершення класичної наукової епохи виводить об'єктами пізнання такі категорії як праця, язык, вартість тощо, тим самим створюються умови появи сучасної економічної теорії та лінгвістики. Як бачимо, у класичному періоді формування науки головним предметом пізнання був простір, який пробують дослідити та упорядкувати за принципами пошуку відмінностей та тотожності його внутрішніх складових. Сьогодні предметом дослідження стає час, тобто способом дослідження складних предметів стає історія їх існування та формування. Фактично, такі категорії як мова, праця, життя не підпорядковуються виключно логічним законам, вони мають своє внутрішнє буття, формуючи різні конфігурації свого існування, які включають в себе суттєвий обсяг суб'єктивних впливів реальних проявів життя.

Суттєві зміни також відбуваються й в системі дослідження мови: теорія імен замінюється теорією флексій. Теорія імен побудована на процедурі пошуку первинного базового слою сучасної мови та його поєднання з первинними змістами означуваних речей. У той час як теорія флексій вимагає дослідження живої сукупності язика, відкидаючи будь-які універсальні закони мислення.

Таким чином, якщо проводити своєрідну паралель між розвитку економічної теорії, як такої, та формування мовного процесу, можна констатувати, що смисли у мові починають визначатися через граматичну систему, а реальний обмін товарів здійснюється за допомогою праці.

У сучасній епістемі слова і речі опосередковуються “мовою”, “життям”, “працею”, які виходять за межі простору уявлень, тобто слово – це знак в системі знаків. У сучасному світі язык поступово замикається сам на собі, створюючи своє самостійне буття. У пізнавальному просторі слово-символ, слово-образ, слово-знак визначають взаємозв'язок елементів, що більш-менш співвідносяться з язиком. “Язык – це вже не система уявлень, яка здатна розчленити та знову поєднати інші уявлення: найбільш стійкими своїми коренями язык означає дії, стан, волю; язык означає перш за все не те, що бачать, а скоріше те, що роблять або випробують, а якщо в кінцевому рахунку язык й включає пряму вказівку на речі, то лише настільки, наскільки речі ці є результатом, об'єктом, засобом дії. Імена не стільки розчленують складну картину уявлень, скільки розчленують і фіксують сам процес дії. Язык “укорінюється” не на боці речей які сприймаються, але на боці діючого суб'єкту” [7, с. 314], – вважає М. Фуко, тому саме походження мови скоріш за все треба шукати у волі людини, а не у пам'яті, яка відтворює минулі уявлення. Люди говорять тільки тому, що діють, а язык, будучи дією, виражає усю глибину волі.

Таким чином, можемо стверджувати, що сучасна лінгвістика постійно збільшує обсяги засвоєння прагматичних аспектів язика.

Суттєвий вплив на розвиток економічного знання здійснили положення фальсифікаціонізму Поппера та

концепції Лакатоша, ідеї, які з'явилися у процесі переосмисленого варіанта парадигмального підходу Куна та інші “некласичні” інтерпретації науки як соціального конструкта, але дотепер відкритою залишається тема соціально-епістемологічного аналізу сучасного економіко-господарського знання. Незважаючи на те, що сучасна філософська думка неоднозначно визначає процес пізнання, вона в цілому визнає твердження про те, що пізнання є специфічним різновидом людської діяльності, внаслідок якої виникає знання, тобто достовірні інформації про світ, у якому живуть люди. Пізнання уособлює таку діяльність людини, яка ставить за мету оволодіти невідомим у світі завдяки процесу засвоєння нової інформації та знань, а тому воно завжди має творчий характер і не може зводитися тільки до наукового пізнання та включає в себе різні форми істини.

Істинне економічне знання існує у вигляді гіпотези про нову логіку глобального функціонування сучасних економіко-виробничих систем. “Істина не може бутивизначена або перевірена за допомогою співвідношення з “світом”, тому що не тільки істина для різних світів різною, але, крім того, як відомо, саме положення природи між світом та його версією є доволі туманною. Скоріш за все версія сприймається за істину тоді, коли вона не утискає жодних стійких вірувань та жодного зі своїх власних приписів” [3, с. 134]. Тісно пов'язана з економічною істиною й істина герменевтична. Особливо яскраво це проявляється при перекладі наукового, художнього чи релігійного тексту з однієї мови на іншу. Доволі часто можемо спостерігати, що при перекладах не існує відповідних слів-корелятивів або ж навіть одні й ті ж слова можуть мати цілком відмінні значення. У даному випадку проблема істини постає як проблема взаєморозуміння або ж співвідношення “істин”, висловлених різними мовами, навіть на діалектах однієї і тієї ж мови.

Важливе значення в цьому випадку набуває не дослівна відповідність перекладу, а збереження предметного смислу при перекладі з однієї мови на іншу, який повинен бути одним і тим же, проте його треба висловити у формах іншої мови. Тому всякий переклад є завжди перетлумачення предметного смислу істини, коли пізнаний предмет уявляється дещо у новому розумінні. Як бачимо, переклад ніколи не буває “точним”, завжди присутня невідповідність між тим, як істина тлумачиться в системі однієї мови, і тим, як вона сприймається у межах іншої. Проте це не означає, що чи не можемо ніколи зрозуміти істину, висловлену іншою мовою. Просто істина герменевтична має іншу форму, ніж, наприклад, економічна істина, так як вона встановлюється не через визначення відповідності теорії речам, а завдяки встановленню смислової відповідності між мовами, котрі одночасно виражають і різне світобачення.

Таким чином, мовний потенціал створюється за рахунок акумуляції будь-якого знання реальних людських спільнот, опосередковано відображаючи глибинні структури їх соціального буття, у тому числі й економіко-виробничого. У межах язика такі знання набувають свою унікальну системність і когерентність, що в кінцевому рахунку обумовлює відносну

самостійність закономірностей існування язика, утворюючих можливість спілкування та розуміння між різними людьми у межах тієї або іншої сфері діяльності. Крім того, на фоні протиріч переходу до принципово нових засад економіки відбувається структурне ускладнення самого пізнавального процесу, який починає включати специфіку оцінки не тільки економіко-господарських знань, їх гуманітарного характеру та смислового поля культури, а й з'являється потужний комунікаційно-інформаційний фактор впливу на систему формування сучасних символів і знаків у світовому господарському механізмі, що надає йому нелінійний непрогнозований характер поступу, тому проблематика сучасної пізнавальної діяльності людини залишається, безперечно, актуальною та вимагає подальших дослідницьких зусиль.

Список використаних джерел

1. Герасимова Е.М. Економічне знання у дискурсі становлення глобалізованого світу: соціально-філософський аналіз: [монографія] / Е.М. Герасимова. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2008. – 336 с.
2. Гийом Г. Принципы теоретической лингвистики / Г. Гийом. – М., 1992. – 204 с.
3. Гудмен Н. Способы создания миров / Н. Гудмен; пер. с англ. А.Л. Никифорова, Е.Е. Ледникова и др. – М.: Идея-Пресс, Логос, Практикс, 2001. – 376 с.
4. Канке В.А. Философия экономической науки: учеб. пособие / В.А. Канке. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 384 с.
5. Лук'янець В.С. Науковий світогляд на зламі століть: монографія / В.С. Лук'янець, О.М. Кравченко, Л.В. Озадовська та ін. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2006. – 288 с.
6. Соссюр Ф. Труды по языкознанию / Ф. Соссюр. – М.: Прогресс, 1977. – 695 с.
7. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук / М. Фуко. – М.: "Прогресс", 1977. – 407 с.
8. Grimm T.L. *Originedulanguage*. – Paris, 1859. – 178 p.

References

1. Gerasymova E. M. *Ekonomichne znannja u dyskursi stanovlennja globalizovanogo svitu: social'no-filosofs'kyj analiz: [monografija]* / E. M. Gerasymova. – Chernigiv: ChDIEU, 2008. – 336 s.
2. Gijom G. *Principy teoreticheskoy lingvistiki* / G. Gijom. – M., 1992. – 204 s.
3. Gudmen N. *Sposoby sozdaniya mirov* / N. Gudmen; per. s angl. A. L. Nikiforova, E. E. Lednikova i dr. – M.: Ideja-Press, Logos, Praktiks, 2001. – 376 s.
4. Kanke V. A. *Filosofija jekonomicheskoy nauki: ucheb. posobie* / V. A. Kanke. – M.: INFRA-M, 2007. – 384 s.
5. Luk'janec' V. S. *Naukovyj svitogljad na zlami stolit': monografija* / V. S. Luk'janec', O. M. Kravchenko, L. V. Ozadovs'ka. ta in. – K.: Vyd. PARAPAN, 2006. – 288 s.
6. Sossjur F. *Trudy po jazykoznaniju* / F. Sossjur. – M.: Progress, 1977. – 695 s.
7. Fuko M. *Slova i veshhi. Arheologija gumanitarnyh nauk* / M. Fuko. – M.: "Progress", 1977. – 407 s.
8. Grimm T. L. *Origine du language*. – Paris, 1859. – 178 p.

Vykhovanets Z. S., graduate student, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kiev), zarina.vyhovanec@mail.ru

The culture of mutual influence of the economy and production activity and language potential: The phenomenon of communication

In the article comes true the attempt to analyse the culture of mutual influence of the economy and production activity of a man and language potential that is created due to the accumulation of knowledge of the real human associations, indirectly reflecting the deep structures of their public existence and economy and production activity. Within the limits of the language the practical knowledge acquire the unique system and coherentness, that are stipulating the relative independence of the linguistic patterns, which are forming the possibility of communication and mutual understanding between people.

Keywords: the economy and production activity of a man, language potential, language, communication, economic knowledge.

Vykhovanec Z. S., aspirantka, Natsionalnyy pedagogicheskyy universitet im. M. P. Dragomanova (Ukraine, Kiev), zarina.vyhovanec@mail.ru

Culture of mutual influence of the economy–production activity and language potential: the phenomenon of communication

Осуществляется попытка проанализировать культуру взаимовлияния экономики–производственной деятельности людей и языкового потенциала, который создается за счёт аккумуляции знаний реальных сообществ людей, опосредовано отражающих глубинные структуры их общественного бытия и экономики–производственную деятельность. В границах языка практические знания приобретают свою уникальную системность и когерентность, что, в конечном счете, обуславливает относительную самостоятельность закономерностей языка, создающих возможность общения и взаимопонимания между людьми.

Ключевые слова: экономика–производственная деятельность человека, языковой потенциал, речь, коммуникация, экономическое знание.

* * *

УДК 769.01

Завальнюк О. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Інституту фізичного виховання і спорту, докторант, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), LanaZav@i.ua

ЮРИДИЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ СУЧАСНОЇ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спорт ґрунтується на змагальності й порівнянні досягнень людей у певних видах фізичних вправ та інтелекту. Тому, як і кожен вид діяльності людей, він потребує не тільки моральної, але й правової регуляції. Вона здійснюється і на міжнародному рівні, і в сфері вітчизняного законодавства. Наявність комплексу проблем та невирішених завдань у цій галузі правової регуляції спричинює необхідність розгляду юридичних засад налагодження сучасної спортивної діяльності. Водночас аналіз вітчизняного спортивного законодавства дозволяє зробити висновок про його недосконалість. Отож, сучасне українське законодавство в царині фізичної культури і спорту потребує істотного коригування та розширення.

Ключові слова: людина, культура, фізична культура, спортивна діяльність, спортивне право, правова регуляція.

Фізична культура і спорт відіграють важливу роль у формуванні, зміцненні, збереженні здоров'я громадян, підвищенні працездатності та збільшенні тривалості активного життя, утвердженні міжнародного спортивного авторитету держави. В Україні склалася критична ситуація у сфері фізичної культури і спорту: за офіційними даними лише 13% населення залучено до занять фізичною культурою і спортом. Недооцінка соціально-економічної, оздоровчої і виховної ролі фізичної культури і спорту, відсутність чітко скоординованих програм взаємодії різних державних структур і громадських організацій, які беруть участь у фізкультурно-спортивному русі, негативно позначається на здоров'ї населення, соціально-економічному розвитку держави. За інтегральним показником здоров'я населення – середньою очікуваною тривалістю життя людини Україна посідає одне з останніх місць в Європі [1, с. 208]. Саме тому актуальності набуває аналіз спортивної діяльності основних міжнародних організацій та документів, які її врегульовують.

Загалом, предметом регулювання спортивного права є сукупність суспільних відносин, що виникають і реалізуються у процесі організації та формування спортивних команд, встановлення вимог до професійних спортсменів, а також при проведенні контролю за дотриманням спеціальних правил, регламентів [2, с. 14]. Коло правовідносин, що